

GÜLŞEHİRİ'NİN MANTIKU'T-TAYR'INDA TAHMİN FONKSİYONLU SIFAT-FİİL IN THE GÜLŞEHİRİ'S MANTIKU'T-TAYR PREDICTION FUNCTIONAL ADJECTIVE VERB

Ender ŞERİFOĞLU*

Öz

Eski Anadolu Türkçesinin 14. yüzyıldaki en önemli dil hazinelerinden biri olan Mantku't-Tayr, tasavvufi içeriğinin yanı sıra bu yüzyılda Türkçede işlek bir şekilde kullanılan tahmin sıfat-fiilleri sunması bakımından önemli bir eserdir. Ancak her ne kadar tahmin fonksiyonlu sıfat-fiil ekleri açısından zengin bir eser olsa da bu güne kadar bu konu üzerinde çalışmamıştır. Yaptığımız çalışmayla bu eksikliği gidermeye çalışacağız.

Bu çalışmamızda sıfat-fiillerin bir alt kategorisi olan tahmin fonksiyonlu sıfat-fiilleri, alt fonksiyonlarıyla birlikte ve Eski Anadolu Türkçesinde tahmin fonksiyonlu sıfat-fiilleri icra eden ekleriyle gösterdik. Tahmin fonksiyonlu sıfat-fiili ve alt fonksiyonlarını belirlemede Dr. Çiğdem Topçu'nun (2011) *Türkçede Sıfat-fiil Kategorisi* adlı tezindeki tahmin fonksiyonlu sıfat-fiil sınıflaması dikkate alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eski Anadolu Türkçesi, Mantku't-Tayr, Tahmin Fonksiyonlu Sıfat-fiil Fonksiyonu.

Abstract

Mantku't-Tayr, one of the most important language treasures of the ancient Anatolian Turkic in the 14th century, is an important work in that besides the mystic content, it also serves as a predictive verb used in this century. Although it is rich in terms of adjective verb suffixes, however, he has not worked on it until this day. We will try to make up for this with our work.

In this study, we show the adjective verbs which are a subcategory of adjective verbs with their subfunctions and their suffixes which perform predicative verb actions in Old Anatolian Turkic. Predict functioning adjective Determine verb and sub functions Çiğdem Topçu's (2011) *Adjective Verb Categorisation in Turkish* was taken into account.

Keywords: Old Anatolian Turkish, Mantku't-Tayr, The Function of Verbal Guess Adjectives.

GİRİŞ

Türk dilinin ekleşme düzeninin ana fonksiyonları içinde yer alan fiilimsilerin bir üyesi olan sıfat-fiiller, Orta Türkçe dönemi metinlerinde fiilimsiler arasında fonksiyonca en geniş kullanılanıdır. Bu nedenle üzerinde ayrıntılı olarak çalışılması gereken bir konudur. Bizim bu çalışmamızda sıfat-fiil eki olarak ele aldığımız eklerin birçok çalışmada zaman eki ve yapım eki konusu olarak karşımıza çıktığını görüyoruz. Bunun sebebi sıfat-fiillerin şekle göre değerlendirilmesidir. Bu sebeple yaygın gramer anlayışında sıfat-fiiller yanlış anlaşılmış ve bu nedenle de yanlış izah edilmiştir. Bu karışıklığı gidermek için fonksiyon odaklı bazı çalışmalar yapılmıştır.¹

Bu nedenle sıfat-fiilin yaygın gramer anlayışında ve bazı gramerciler tarafından nasıl ele alındığı ve sıfat-fiillerin nasıl bir anlayışla ele alınması gerektiğini değerlendirmek gerekir. Bu hususta başlıca iki anlayışın olduğunu söyleyebiliriz. Bunlardan birçoğu yaygın uygulamalarda varlığını sürdüren anlayış, diğerinde ise bizim üzerinde durduğumuz kelime ve eklerin sahip olduğu karşıtlık ilişkisi sonucu oluşan ekleşme dizisi ve işlev gözetilerek oluşturulan bakış açısıdır.

Gramercilerin sıfat-fiille ilgili tanımlamalarını şu şekilde özetleyebiliriz:

Zeynep Korkmaz (1992: 132) sıfat-fiilin sayı ve şahsa bağlı fiil çekimine girmediğini ancak aldığı eklerle fiilin zamanına bağlı olarak taşıdığı kavramı sıfatlaştırdığını söyler. Sıfat-fiilin kendisinde sıfat ve fiil niteliklerini birleştiren fiil şekli olduğunu belirtir. (Korkmaz, 2009: 346) sıfat-fiil eklerini *-dlk/-dUk*, *-mlş/ -mUş*, *-An*, *-r*, *-Ar*, *-Ir/-Ur*, *-mAz*, *-AcAk*, *-Icl* olarak sınıflandırır. Korkmaz açıklamasında sıfatı bir kelime çeşidi gibi göstermiştir. Turan'ın¹ açıklamalarından hareketle isim ve fiil dışında kelime çeşidi olmadığını, sıfatın kelime çeşidi değil, kelimeye karşı görev olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca Korkmaz'ın sıfat-fiil eklerini sınıflandırması fonksiyon gözetilmeden yapılmış, şekiller esas alınmıştır.

Tahsin Banguoğlu da (1995: 422) bu açıklamaya yakın bir şekilde sıfat-fiilin fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şekli olduğunu söyler. Daha sonra sıfat-fiilleri "Geçmiş sıfatfiilleri, şimdiki

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

¹ Topçu, Çiğdem (2011). *Türkçede Sıfat-fiil Kategorisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

zaman sıfat-fiilleri, gelecek sıfat-fiilleri” olarak üçe ayırmıştır. Ancak bu sınıflama da şekil önemsenerek yapılmış ve ekin fonksiyonuna, cümledeki diğer morfemlerle ilişkisine bakılmamıştır. Örneğin “gelecek sıfat-fiilleri” başlığında bu sıfat-fiil eki için “-ecek sıfat-fiilleri salt bir gelecek zaman anlatımı ve bir mahsusluk anlamı taşır.” açıklamasını yaptıktan sonra “gelecek konuk”, “içecek su”, “yatacak yer” örneklerini vermiştir. Bizce hem açıklama hem örneklerde eksiklikler vardır. “içecek su” örneğine baktığımızda -AcAk sıfat-fiil eki tamlamaya gelecek zaman anlamı değil imkân-ihimâl anlamı kazandırmıştır. Yani -AcAk sıfat-fiil eki diğer sıfat-fiil ekleri gibi cümle içerisindeki durumu göz önüne alınarak fonksiyon kazanır. Bir ek şekil itibarıyla tek bir fonksiyonla sınırlandırılmaz.

Hacıeminoğlu (2008: 163) sıfat-fiillerin fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şekil olduğunu söyler. Sıfat-fiillerin zaman anlatımı taşıdıklarını söyler. Bu ekleri geçmiş zaman sıfat-fiilleri, geniş-zaman sıfat-fiilleri ve gelecek zaman sıfat-fiilleri olarak sınıflandırır.

Bilâl Yücel (“Sıfat-fiil Terimi ve Başlıca Dil Bilgisi Terimleri Sözlüklerindeki İşleniş”). Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler, 2011; s.: 81-91) sıfat-fiillerin fiillerden türediğini ancak aldıkları özel yapım ekleri yüzünden fiil karakterinin ortadan kalktığını söyler. Yapım eklerinin kökün anlamına az veya çok yakın yeni kelimeler türettikleri için, sıfat-fiillerin hareket ifadesi taşımalarının kökün fiil olmasından kaynaklandığını belirtir. Sıfat-fiil eklerinin yapım ekleriyle çekim ekleri arasında özel bir konumda olduğunu ve bu eklerin Eski Türkçede doğrudan zaman çekiminde kullanılmadığını söyler.

Tahir Nejat Gencan (2007: 434) ise varlıkları niteledikleri ya da belirttikleri için sıfat; özne, nesne, tümleç olarak yan önerme kurdukları için de eylem gibi sayılan sözcüklere sıfat-eylem dendiğini söyler. Daha sonrasında sıfat-fiil eklerini -en, -()r, -miş, -dik, medik, -esi olarak sınıflandırır.

Muharrem Ergin sıfat-fiiller için partisip terimini kullanır ve açıklar: “Partisipler nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Hareket vasıflarını belirtmek suretiyle nesnelere karşıladıklarına göre nesne karşılayan kelimeler olarak partisipler mana bakımından isim cinsinden kelimeler arasına girer.” (Ergin, 2002: 333)

Faruk Kadri Timurtaş da (2012: 135-137) partisip terimini kullanmış ve partisiplerin fiillerin sıfat şekilleri olduğunu söylemiş ve bunları geniş zaman partisipleri, geçmiş zaman partisipleri, gelecek zaman partisipleri olarak sınıflandırmıştır. Timurtaş da açıklamasıyla Korkmaz gibi sıfatı bir kelime çeşidi olarak göstermiştir.

Hatice Şahin’e göre (2011: 74) sıfat-fiiller hareket ve zaman bildirerek nesnelere niteleyen kelimelerdir. Sıfat-fiiller için -mİş, -dUk, -(y)AcAk, -(y)AsI, -(y)An, -(U)r, mAz sınıflamasını yapmıştır.

Demir ve Yılmaz (2010: 218) sıfat-fiilleri açıklarken geç-en gün, ak-ar su, gel-ecek yıl, tanı-dık adam, as-ma köprü, tüken-mez kalem, geç-miş zaman örneklerini verir. Bu örneklerdeki -(y)An, -(y)AcAk, -DXK, -mAz, -mİş, -Ar/(X)r, -mA eklerinin sonuna geldikleri fiili ona bağlı bütün öğelerle birlikte isimleştirdiğini ve başka bir ismi niteleyen öge olarak kullanılmalarını sağladığını söyler. Sıfat-fiillerin fiili bir isme bağımlı hale getirdiklerini belirtmiştir.

Gülsevin ve Boz (2013: 96) sıfat-fiillerin fiillerin zamana bağlı isim ve sıfat şekilleri olduğunu, fiillerden geçici sıfatlar yaptıklarını ve isimler gibi çokluk, iyelik, hal eklerini aldıkları açıklamasını yaparlar. Sonrasında sıfat-fiil eklerini -mİş, -mAdUK, -dUK, (y)AcAK, -(y)AsI, -dAçI, -(y)An, -(U)r, -mAz olarak sınıflandırır.

Kâzım Köktekin (2008:128-129) sıfat-fiilleri -(y)An (Geniş Zaman), (y)AsI (Gelecek Zaman), -dUK (Geçmiş Zaman), -mİş (Geçmiş Zaman), -z (Geniş Zamanın Olumsuzu), -Ur (Geniş Zaman), -(y)AcAK (Gelecek Zaman) şeklinde fonksiyon önemsemeyen sınıflandırma yapar.

Köktekin’e göre değerlendirdiğimizde sıfat-fiil eklerinin yaygın olarak zaman ekleriyle karıştırıldığını anlaşılmaktadır. Örneğin -mİş,-Ar.-AcAk gibi bazı sıfat-fiil eklerine zaman eki adlandırması yapılmaktadır. Hâlbuki “Ev temizlenmiş.” ve “temizlenmiş ev” örneklerine baktığımızda - mİş ekinin aynı fonksiyonda kullanıldığını görürüz. Yaygın gramer anlayışında ise ilk örnekte -mİş ekini zaman eki olarak alırken ikinci örnekteki ekin sıfat-fiil eki olduğunu kabul eder. Birinci cümlede telaffuz edilmeyen tamlanan yok sayılır. Morfonetik olarak Ø halini almış olan tamlanan, morfonemik olarak varlığını korumaktadır.

Erdem (2011: 85) “Bazı ekler türetim ve çekim arasında yer alır. Söz konusu ekler bazı özellikleriyle çekim eklerine bazı özellikleriyle yapım eklerine yaklaşıyor. Fiilimsilerin sözdizimsel zorunlulukla kullanılması, düzenli çekimlenebilmesi, kalıcı anlamlar oluşturması onları çekim eki yapar. Fakat kelimenin türünü değiştirmesi fiilimsileri yapım eki gibi gösterir.”

Ergin (2000: 453-454) partisip eklerinin bir yandan zaman ve hareket, öte yandan isim yapma fonksiyonları ile çekim eki ile yapım eki arasında bir yer tuttuğunu ifade eder ve bu eklerin ne mücerret bir isim yapma eki ne de bir fiil çekim eki olduğunu söyler.

Yılmaz (2009: 50) sıfat-fiil eklerinin çekim eki olduğu fikrindedir. Fiilimsilerin hareketi dile getirmesi, çatı eki alabilmesi gibi gerekçeler göstererek fiilimsilerin kelime üretimi alanında değil, çekim alanında olduğunu ifade etmiştir.

Sıfat-fiille ilgili yapılan açıklamalara baktığımızda gramercilerin sıfat-fiil konusundaki yorumlamaları benzerlik göstermesine rağmen sıfat-fiillerin şekle dayalı olarak incelenmesi ve tartışmalı tutum içermesinden dolayı ortak olmayan bazı açıklama farkları içerdiğini görmekteyiz. Bu konuyla ilgili Bilâl Yücel'in Türk Gramerinin Sorunları'nda² sıfat-fiil konusunda kavram, tanım ve terim ayrılıkları olduğundan bahseder. Bunun yanında yaygın gramer anlayışında sıfat-fiillerle ilgili ortak bir kavramın olmadığı bir diğer sorun sıfat-fiillerin alt kategorilerine ait adlandırmalardır. Sıfat-fiil kategorileri kimi dilcilerce (Banguoğlu, Hacıeminoğlu, Timurtaş vb.) zaman kavramıyla açıklanmaya çalışılırken kimi dilciler (Şahin, Köktekin vb.) ise sadece şekillerinden hareketle sıfat-fiilleri sınıflandırmıştır. Bu sınıflamalardaki tutarsızlığın nedeni sıfat-fiillerin fonksiyonuna dikkat edilmeden şekle dayalı bir anlayışla sınıflandırılmaya çalışılmasıdır.

Sıfat-fiillerin alt kategorine ait adlandırmalarda yapılan bu yanlışlık için Hülya Aydın (2012: 92-101) sıfat-fiillerin, muhtevasında zaman mefhumu barındırmaları açısından, zaman eki/kipi olarak değerlendirildiği ve alt fonksiyonlar göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirmelerde zaman zaman sıfat-fiil eklerinin "-miş'li geçmiş zaman", "rivâyet geçmiş zaman" veya "belirsiz geçmiş zaman" isimleriyle bir zaman eki olarak addedildiğini belirtmiştir.

Yaygın gramer anlayışındaki bu görüşlere bakıldığında sıfat-fiil ekleri ve zaman ekleri arasında kesin çizgilerle bir ayırım yapılmadığı görüyoruz. Bize göre sıfat-fiiller alt fonksiyonlarıyla birlikte zaman eklerinde olduğu gibi bitimlilik sağlamamakta ve zaman eklerinden farklı olarak tamlanan almaktadır. Bu nedenle zaman ekleri de cümle içerisinde bitimlilik sağladığı ve tamlanan almadıkları için cümle içerisinde sıfat-fiil eklerinden farklı görevi vardır. Ayrıca sıfat-fiiller zaman eklerinden farklı olarak, şahıs eki almazlar.

Sıfat-fiillerin bir alt fonksiyonu olan tahmin fonksiyonu yaygın gramer anlayışında zaman ekleriyle karıştırılan en yaygın sıfat-fiil fonksiyonudur. Çünkü yaygın gramer anlayışında "gelecek nesil" örneğinde yer alan -AcAk eki sıfat-fiil olarak gösterilirken "Yeni nesiller yetişecek." örneğinde ise bu ek sıfat-fiil eki olarak gösterilmiştir. Hâlbuki ilk örnekte tamlanan zikredilirken ikinci örnekte telaffuz edilmeyen Ø şeklinde var olan bir tamlanan mevcuttur. Bunun yanında dil bilgisinde gelecek zaman eki olan -AcAk bitimli bir zaman oluşturmaz. Dolayısıyla bu ek iki örnekte de aynı işlevde kullanılmıştır. Bu ekin yaygın gramer anlayışında farklı işlevlerde kullanılmasının sebebi zamanda bitimliliğinin ölçülememesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle yukarıdaki örneklerde yer alan bu eki sıfat-fiil olarak değerlendirmek gerekir.

Yapılan açıklamalarda izaha muhtaç bir diğer husus da sıfat-fiilin ek sistemindeki konumudur. Bazı gramerciler sıfat-fiilleri yapım eklerine dâhil ederken bazıları da çekim eklerine dâhil etmiştir. Ancak sıfat-fiiller yapım eki olarak değerlendiremeyiz. Çünkü sıfat-fiil ekleri diğer yapım eklerinden farklı olarak fiili şeklen isim kalıbına sokar. Çekim eki de değildir çünkü çekim eklerinde olduğu gibi cümlenin kurulmasında etken olan, cümleyi kuran zaman, şahıs eklerinden biri olamaz. Bu ekler, fiilimsilere bağlı ayrı bir ek sınıfını oluştururlar. Bu nedenle fiilimsileri ve alt kategorilerini Türkçenin genel ek ayırımında yer alan yapım eki ve çekim eki gruplamasından farklı olarak ayrı bir kategoride değerlendirmek gerekir. Bu hususta Turan (2000:1838), Türk dilinin ek sınıflamasını on grupta değerlendirir. Bu on ek³ sınıfı içinde fiilimsi eklerini müstakil bir kategori olarak değerlendirir. Çünkü Turan'a göre bir fiilin anlamı korunarak cümlede yardımcı unsur veya tamlamalarda sıfat ya da belirtme unsuru olarak kullanılmasını şekilce isim kalıbına geçirmek suretiyle sağlayan fiilimsilerin bu özelliği, onların diğer ek sınıflarından farklı bir yere konması gerekmektedir. Sıfat-fiiller, eklendikleri fiillerin anlamını değiştirmeden bir tamlananı nitelemesini sağlayan dil bilgisi unsuru ve fiilleri şekilce geçici olarak kullanım müddeti boyunca isim kalıbına aktarma fonksiyonuyla diğer ek türlerinden ayrı ve muadil bir kategori oluşturan ekler olduğunu söyler.

Turan'ın düşüncelerini destekleyen Topçu (Topçu, 2011: XV) sıfat-fiillerin fiilimsi kategorisine bağlı olduğunu ve eklendikleri fiilin anlamını değiştirmeden bir tamlananı nitelemesini sağlayan dil bilgisi unsurları olduğunu söyler.

Sonuç olarak sıfat-fiillerle ilgili şunları söyleyebiliriz:

Sıfat-fiiller, isim fiil ve zarf fiil ile birlikte fiilimsilerin bir alt kategorisini oluştururlar.

² Yücel, Bilâl (2011): Sıfat-fiil Terimi ve Başlıca Dil Bilgisi Terimleri Sözlüklerindeki İşleniş. *Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler*, 81-91

³ Turan (2007: 1839), ilgili yazısında yapım ekleri, çekim ekleri, fiilimsi ekleri, çatı ekleri, olumluluk-olumsuzluk ekleri, teklik-çokluk ekleri, soru eki, ek fiil, belirtme eki, hal ekleri olarak on kategoriye ayırmıştır.

Sıfat-fiillerle ilgili gramerciler farklı tanımlamalar yapılmış ve farklı terimler kullanılmıştır. Ancak hem yaygın gramer anlayışında sıklıkla kullanılması hem de daha rahat anlaşılmasından dolayı sıfat-fiil terimi birçok gramerci tarafından yaygın olarak kullanılmıştır.

Sıfat-fiiller, fiil anlamlarını muhafaza edip geçici olarak isim kalıbına geçmiş niteleme görevli gramer unsurları olduğu için yapım eki olarak değerlendirilmemelidir.

Bunun yanında sıfat-fiil ekleri çekim eki de değildir. Çünkü çekim eklerinde olduğu gibi cümlenin kurulmasında etken olan, cümleyi kuran zaman, şahıs eklerinden biri olamaz. Bu ekler, fiilimsilere bağlı ayrı bir ek sınıfını oluştururlar.

Sıfat-fiiller yaygın gramer anlayışında ve birçok gramerci tarafından zaman ekleriyle karıştırılmaktadır. Sıfat-fiillerde bir zaman anlamının olması zaman ekleri işleviyle kullanıldığı anlamına gelmez. Çünkü zaman eklerinde bir bitimlilik varken sıfat-fiil eklerinde böyle bir durum söz konusu değildir. Sıfat-fiiller zaman eklerinde olduğu gibi kip ve şahıs eki almazlar.

Turan'ında belirttiği gibi Türkçede on ek grubu vardır bunlardan biri de sıfat-fiillerin bağlı bulunduğu fiilimsilerdir. Dolayısıyla yaygın gramer anlayışındaki tüm ekler yapım ve çekim eki kategorisinde değerlendirilmemelidir.

Sıfat-fiiller, cümlede asıl unsur yardımcı unsur bağlamında tamlama oluştururlar. Ayrıca söz diziminde özne, nesne ve tümleç olabilir. Sıfat-fiillerinden zaman eklerinden ayrılan bir diğer özelliği de budur.

Sıfat-fiilleri şekle göre değil de fonksiyona göre değerlendirdiğimizde *alışkanlık, tahmin, diğerlerinden ayırma, oluş, istek, gösterme, rivâyet, sınırlama ve yetkinlik* gibi ana fonksiyonları ve bu ana fonksiyonların kendi arasında alt kategorileri vardır.⁴ Biz de bu alt fonksiyonlardan *tahmin fonksiyonlu sıfat-fiilleri* makalemizde incelemek üzere seçtik.

Orta Türkçe döneminin en önemli merhalelerinden birini oluşturan Eski Anadolu Türkçesinin önemli eserlerinden Mantıku't-Tayr'daki tahmin fonksiyonlu sıfat-fiilleri alt kategorilere ayırdık.

Mantıku't-Tayr

Türk edebiyatının Anadolu'daki ilk verimlerinden olan ve 1317 yılında Gülşehri tarafından yazılan *Mantıku't-Tayr* sanat değeri yüksek bir eserdir. Bu eser de *Garib-nâme* gibi Kırşehir'de yazılmıştır. Selçuklu devri sonu ile Osmanlı devri başlarında yazılan eser, dil bakımından Eski Anadolu Türkçesinin ilk örneklerini temsil eder. *Garib-nâme* ve *Mantıku't-Tayr* ayrıca edebiyatımızın hacim bakımından önde gelen eserleri arasında ilk sırada yer alırlar. Bu açıdan bakınca o devirde Türk yazı dilinin merkezinin Kırşehir olduğu görülür. XIV. yüzyıldan sonra Anadolu'da gelişecek olan Türk edebiyatına bu iki eser öncülük etmiştir. Ancak *Garib-nâme*'den on üç yıl önce yazılan *Mantıku't-Tayr*, telifi tercüme bir eser olarak karşımıza çıkar.

Gülşehri *Mantıku't-tayr* adlı eserini Fars edebiyatının büyük şairi Feridüddin-i Attar'ın aynı adı taşıyan eserinden almış ve tercüme etmiştir. O bu tercümede serbest davrandığı gibi eserin yapısını da değiştirmiştir. Hemen hemen kendi gönlünce yaptığı bu değişikliklerde iç yapı asıl olarak değişmese bile, özellikle hikâyelerde farklı bir tutum izlemiştir. Şair, Attar'daki hikâyelerin yerine başka hikâyeler koymuştur. O bu hikâyeleri çeşitli kaynaklardan aldığı gibi, kendisi de bizzat hikâyeler yazmıştır. Bu bakımdan Gülşehri Türk edebiyatının ilk hikâye yazarı olarak karşımıza çıkar. Ayrıca Mevlâna Celâleddin-i Rumî'nin *Mesnevî-i Manevî*'sinden aldığı ve tercüme ettiği hikâyeleri göz önünde bulundurursak o, Türk edebiyatında *Mesnevî*'den tercümeler yapan ilk şair olarak görülür.

Bütün bu yönleri ile ele alındığı zaman *Mantıku't-Tayr*'ın ne derece değerli bir eser olduğu hemen kendini gösterir. Böyle bir kıymete sahip olmasına rağmen ne yazık ki, *Mantıku't Tayr*'ın, Ağâh Sırrı Levend'in ön sözü ile 1957 yılında Türk Dil Kurumu tarafından yapılan tıpkıbasımı dışında bir neşri yapılamamıştır. Böylece Gülşehri'nin *Mantıku't-Tayr*'ı 1952 yılında Müjgân Cumbur'un yaptığı doktora çalışması ile bazı üniversitelerde yapılan bitirme tezleri bir tarafa bırakılırsa, okuyucudan ve ilim âleminde uzak kalmıştır. (Yavuz, 2007:3)

Mantıku't-Tayr'da Tahmin Fonksiyonlu Sıfat-fiil

Mantıku't-Tayr'daki tahmin sıfat-fiiller alt fonksiyonları ile birlikte sınıflandırılmıştır. Fonksiyonları icra eden morfeimler belirtilmiş ve ekleşme örneğinin tahlili yapılmıştır.

⁴ Ayrıntılı bilgi için bk. Topçu, s.77-170.

Tahmin

-(y)IsAr

- "cânlarımız lâ-mekâna *gidiser*
âlâ-mekânlular mekânda n'idiser"
MT 6-1 (git-ø-iser+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø)
- "müdde'iler mülkine akın *salısaruz*
kanda kim büthâne var yıkısaruz"
MT86-6 (sal-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+uz)
- "ayruğı oddan niçe *kurtarısar*
yâ ana uymayana *burtarısar*"
MT 171-11 (kurtar-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
(burtar-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "gözlü ne kim gice *yavıkuısar*
gırü irte olcağaz *bulısar*"
MT 188-1 (yavıkuı-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
(bul-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "yok durur hergiz gümânım kim benüm"
kalmayısar gevdem içinde canım
MT 209-13 (kal-ma-yısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "evvel ol beg kim müsülmân *olısar*
dın içinde ehl-i imân olısar"
MT 216-14 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "gice her bir hâl-ıla höd *geçiser*
bilmezem kim irte ne od saçısar"
MT 399-25 (geç-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "çün kadem urdı ki gire oynına
gördi kim kayd *olısaruz* boynına"
MT 508-39 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+uz)
- "bildi kim bizden meded *bulmayısar*
hâli anuñ hâsıla *gelmeyiser*"
MT620-39 (bul-ma-yısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
(gel-me-yiser+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "çıkıcağ *güymeyiserem* ben saña
yalunuz kalıp kakımağıl bana"
MT1228-77 (güy-me-yiser+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+em)
- "bir hikâyet *eydiserüz* gül gibi
dinle bizden sen anı bülbül gibi"
MT-1333-83 (eyd-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+üz)
- "cân alıcı alduğı cân *olısar*
ölçek ayruğ ne dirlik bulısar"
MT-1424-89 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "her ki toğdı iy birâder öliser
dünyada gülşehrî adı *kalısar*"
MT-1429-89 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "hüdhüd eydür toñma bunça buz gibi
gice kaçan *olısar* gündüz gibi"
MT-1621-101 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "vâcib oldur kim hemişe *olısar*
dâyimâ var ıdı vü hem *kalısar*"
MT 1906-119 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
(kal-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "tañrı adın *añısaruz* biz yene
kim ta'alallah diyesiz siz yene"
MT 2431-152 (añ-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+uz)
- "bir iki hoş nükte *söyleyiserüz*
bu beyânun şerhin eyleyiserüz"
MT2432-152 (söyle-ø-yiser+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+üz)
(eyle-ø-yiser+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+üz)
- "terbiye höd bunı kanda *biliser*
yâ bunun yüz binde birin kılısar"
MT 2709-169 (bil-ø-ısar+ø+ø+ø+ø-ø+ø+ø+ø)
- "böyle kim her yiri biz *göriserüz*

- bir arada biz kaçan *durısaruz*" MT 3413-212 (gör-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
(dur-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
- "baña yâr eyler-ise yüz kez cefa
eyleyiserem anja yüz biñ vefâ" MT 3493-217 (eyle-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+em)
- "zâhidün üçinçi gökde *olısar*
cenneti vü kılduğımı *bulısar*" MT 3911-243 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(bul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "yâr ıla gülşehri çün şâd *olısar*
cennet ü duzahdan âzâd olısar" MT 3915-243 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "bir hikâyet *öğrediserüz* size
öğreniçeğin du'â kılun bize" MT 4076-253 (öğred-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
- "çün dahı şimdi *giriserüz* yola
sen dahı şimdi varursın menzile" MT 4141-257 (gir-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
- AsI**
"ölüden yir karnı *dolası* degül
ad ıla gülşehrî *ölesi* degül" MT 3849-239 (dol-ø-ası+ø+ø+ø+ø)
(öl-ø-esi+ø+ø+ø+ø)
- Tahmin-Endişe**
-IsAr
"cânlarumuz lâ-mekâna gidiser
lâ-mekânulular mekânda *n'idiser*" MT 6-1 (n'id-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "n'iderem ol leyli'yi kim *öliser*
baña bir leyli gerek kim kalısar" MT 1740-109 (öl-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- Tahmin-Tasarı**
-IsAr
"müdde'iler mülkine aqın salısaruz
kanda kim büthâne var *yıkısaruz*" MT 86-6 (yık-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
- "mü' mini imânda yâr *idiserüz*
ka'be'yi bütlerden arıdısaruz" MT 89-6 (id-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
(arid-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+üz)
- "çakarısar sen beni 'isyânıla
ben seni *çakıсарam* ihsânıla" MT 3956-245 (çak-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+am)
- Tahmin-İhtimal**
-IsAr
"dünyayı baña uyanlar *açısar*
yohsa ayruğı kılıçdan *geçiser*" MT 88-6 (aç-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(geç-ø-iser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "ger begümüz işidürse sözüñi
doprağundan *çıkıсар* tozuñı" MT 105- 7 (çıkıсар-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "bu ki bizden kamu oynı *utıсар*
mu' cizâtıla cihânu *dutıсар*" MT 169-11 (dut-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(ut-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "sen *olıсарsın* gazâ sâzın düze
var ilün de muntazır olğıl bize" MT 217-14 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+sı+n)
- "beni seven şeyh ruhbân olıсар
sevmeyendür kim müsülmân *olıсар*" MT 457-29 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)

- "çün kadem sen küfre urmaduñ henüz
kaçan **olısar** saña rüzı bu rüz" MT 508-32 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø+ø+ø)
- "degme dil bir söz beyân **eyleyiser**
'ışkı gülşehri 'ayân eyleyiser" MT 1762-110 (eyle-ø-yiser+ø+ø+ø-ø+ø+ø)
- "niçe kim az **olısar** va'z işiden
çok olısar şarda va'ızlık iden" MT 1925-120 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø+ø+ø)
- "her kimüñ itden gilesi var gelün
dilkü fermân **okıysardur** bilün" MT 2178-136(okı-ø-yısar+ø+ø+ø+dur-ø-ø+ø+ø)
- "terbiye höd bumı kanda biliser
yâ bunun yüz binde birin **kılısar**" MT 2709-169 (kıl-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "çün ahı bilmedük ola bu yolu
terbiye kanda **biliser** iy ulu" MT 2711-169 (bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- " 'ışkı beni bî-gümân **öldüriser**
dükelı halkı baña **güldüriser**" MT 2745-171 (öldür-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(güldür-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "ne ki yüz yıldan ilerü **olısar**
kamusı baña 'ayândur ser-be-ser" MT 2785-173 (ol-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "eydür anı kanda **dartabiliser**
kimse vüyâ kıymetini biliser" MT 3243-202 (dartabil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "ol ki ben yüz cehd iderem **diyiser**
kısmeti ney ise anı **yyiyiser**" MT 3664-227 (di-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(yi-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "kısmetüm sizden durur **yyiyiserem**
çün yeyem hak şükrini **diyiserem**" MT 3672-228 (yi-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+em)
(di-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+em)
- "bendi çün çekilmege **düzüliser**
bend ile boynun bile **üzüliser**" MT 3790-235 (düzül-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(üzül-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- Tahmin-İkaz**
-(y)IsAr
- "çün görür safvân ki hergiz büleheb
kılmayısar mustafâ dînin taleb" MT 159-10 (kıl-ma-yısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "fitneler haylı yöreme **üşiser**
yoluma düşvâr 'aķabe **düşiser**" MT 336-21 (üş-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(düş-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "haşr güninde ki haķdur **olısar**
her biri işledüğini **bulısar**" MT 843-53 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(bul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "ağlamak gerek ki bu hâletde cân
olısar endâmuñ içinden revân" MT 975-61 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "kim şifâ bulmak için birez tenün
od içinde **yamsar** yıllar canun" MT 993- 62 (yan-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "her ki toğdı iy birâder **öliser**
dünyada gülşehri adı kalısar" MT 1429-89 (öl-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "terk it ol mâlı ki fânı **olısar**

- bağla ol hâle ki bâkî **kalısar**" MT 1481-92 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "sevme ol yâri kim sonra **gidiser**
giden için kaygu yiyen n'idiser" MT 1623-101 (git-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "sayruyu çün sağdan eylersin temiz
ölürisen n'idisersin iy 'aziz" MT-1640-102 (n'id-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+si+n)
- "anı sevmegil ki sonra **öliser**
aņa bağlanğıl ki bâkî **kalısar**" MT 1759-110 (öl-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "degme dil bir söz beyân **eyleyiser**
'ışkı gülşehrî 'ayân eyleyiser" MT 1762-110 (eyle-ø-yiser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "âhiretde yüzi kara **kopısar**
ağzınuñ dudagını od **öpiser**" MT 2221-139 (kop-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(öp-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "yidüğini kişi **yavukılsar**
virdüğünüñ birine on bulısar" MT-3029-188(yavukul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "niçeme kim yazuğuş çok olısar
rahmetinden kaçan artuğ **olısar**" MT 3101-193 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "eydür aņa kim bahâ getiriser
yâ aņa batman kaçan **yitüriser**" MT 3235-201 (yitür-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "cânunı besle ki bâkî **kalısar**
kālība tapma ki fânî **olısar**" MT 3280-204 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- Tahmin-Soru**
-IsAr
- " 'aşık öğüt virmegi ne **biliser**
'aşıka öğüt ne assı **kılısar**" MT 376-24 (bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(kıl-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "gice her bir hâl ıla höd geçiser
bilmezem kim irte ne od **saçısar**" MT 399-25 (saç-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "söz durur cânun çırağın ışıdan
sözden artuğ ne **kalısar** kişiden" MT 1034-65 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "şimdiden girü dahı ne **kılısar**
yâ anı höd dünyada kim **biliser**" MT-1262-79 (kıl-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
(bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "cân alıcı alduğı cân olısar
ölçek ayruğ ne dirlik **bulısar**" MT-1424-89 (bul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "kim güneşi ister ise bulısar
zerrelerün adını kim **biliser**" MT-1524-95 (bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "görmedük kişi anuñ didârını
ne **biliser** perdeden ruhsârını" MT-1585-99 (bil-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- "sevme ol yâri kim sonra gidiser
giden için kaygu yiyen n'idiser" MT 1623-101 (n'id-ø-ıser+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
- " 'ışk ıla şehvet kaçan **barışısar**
yâ su ıla od nite **karışısar**" MT 1688-106 (barış-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)

	(karış-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
" n'iderem ol leyli'yi kim öliser baña bir leyli gerek kim kalısar "	MT 1740-109 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"benüm işüm anda nite olısar yâ cezâ anda baña ne olısar"	MT 2219-139 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"yohsa ayruķ kimsene ne biliser yâ nite bilmegi da'vi kılısar "	MT-2827-176 (bil-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (kıl-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"ol metâ'uñ kıymetin kim kılısar yâ anuñ dartup bahâsın biliser"	MT 3246-202 (kıl-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (bil-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
-AsI	
"kim-durur rızķum baña getüresi yâ benüm işlerümi bitüresi "	MT 3667-228 (getür-ø-esi+ø+ø+ø+ø) (bitür-ø-esi+ø+ø+ø+ø)
Tahmin-Vaad	
-IsAr	
"dünyada dünüñ kemâlün olısar âhiretde ol helâlün olısar"	MT 690-43 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"ad ıla diri kalısar âdemî kim duta gülşehrî gibi 'âlemi"	MT-1139-71 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"kim güneşi ister ise bulısar zerrelerün adını kim biliser"	MT-1524-95 (bul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"bugün iren irte dahı ırıser bunda gören anda dahı görıser"	MT-1587-99 (ir-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (gör-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"yidüğini kişi yavukılısar virdüğünün birine on bulısar "	MT-3029-188 (bul-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"tamu yolından dükelin yoyısar ķamusın uçmak yolında ķoyısar "	MT 3371-209 (yoy-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (ķoy-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"cân ölümden sonra bâki kalısar zıra cevher ķanda fânî olısar "	MT 3880-241 (kal-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
Tahmin-Kıyas	
-IsAr	
"yüziçi suda el ayak urısar yüzmeyen 'ömri fenâya varısar "	MT 2091-130 (ur-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø) (var-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)
"yir isem saña ne assı olısar yimez isem ne ziyânün olısar"	MT 2453-153 (ol-ø-ısar+ø+ø+ø-ø-ø+ø+ø)

SONUÇ

Gülşehrî'nin Mantıku't-Tayr'ında tahmin fonksiyonlu sıfat-fiillerle ilgili tespit ettiklerimizi maddeler halinde şu şekilde açıklayabiliriz:

1. Eski Anadolu Türkçesi eserlerinden olan Mantıku't-Tayr adlı eserde tahmin fonksiyonlu sıfat-fiillerin ihtimal, endişe, ikaz, kıyas, tasarı, vaad ve soru olmak üzere yedi alt fonksiyonunu tespit ettik.
2. 4438 beyitten oluşan eserde altıncı beyitten itibaren alt fonksiyon kategorilerinden en fazla soru, ikaz ve ihtimal fonksiyonlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

3. Beyitlerdeki tahmin fonksiyonlu sıfat-fiillerin hepsi tamlananı görev kategorisindedir. Bunun nedeni vurgunun tamlanandan ziyade eylemde olmasındandır.
4. Tamlananı anlam kategorisinde olan bir beyte rastlanmadı.
5. Tahmin fonksiyonlu sıfat-fiiller Eski Anadolu Türkçesi metinlerde olduğu gibi Mantıku't-Tayr'da da genellikle -IsAr ekiyle karşılandığını bunun yanında da bazı beyitlerde az da olsa -AsI ekiyle de kullanıldığını tespit ettik.

KAYNAKÇA

- Banguoğlu, Tahsin (1995). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Eker, Süer (2010). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Ercilasun, Ahmet Bican (2009). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Ergin, Muharrem (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- Gülensoy, Tuncer (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, Gürer (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Gülsevin, Gürer ve Boz, Erdoğan (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Hacıeminoğlu, Necmettin (2008). *Karahanlı Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Korkmaz, Zeynep (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Köktekin, Kâzım (2008). *Eski Anadolu Türkçesi*. Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Özkan, Mustafa (2009). *Türk Dilinin Gelişim Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul: Filiz Kitabevi
- Timurtaş, Faruk Kadri (2012). *Eski Türkiye Türkçesi*. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Topçu, Çiğdem (2011). *Türkçede Sıfat-fiil Kategorisi*. Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Turan, Zikri (1999). *Türkçede Basit/Birleşik Çekim Ayırımıyla Sembolleşen Fiil Çekiminin Problemleri*. *Journal of Turkish Studies*, Volume.30/III.
- Turan, Zikri (2007). *"Türkçenin Yapım ve Çekim Düzeninde Yer Alan Eklerin Sınıflandırılması Nasıl Olmalıdır?"* IV. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II (24-29 Eylül 2000). Ankara: TDK Yayınları, 1835-1844.
- Turan, Zikri (2008). *"Gösterme Sıfat-fiili" Ahmet Bican Ercilasun Armağanı*. Ankara: Akçağ Yayınları, 235-243.
- Yavuz, Kemal (2007). *Gülşehri'nin Mantıku't-Tayr'ı (Gülşen-Nâme) Metin ve Aktarma*. Kırşehir: T. C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Kısaltmalar

- MT Mantıku't -Tayr
Ø Yüzey yapıda görünmeyen ses
+ İsme bağlanmayı, isim kategorisini gösterir.
- Fiile bağlanmayı, fiil kategorisini gösterir.